

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2023. № 12.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.12.10>

УДК 338.005:631:657

С. І. Василішин,

*д. е. н., доцент, професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Державний біотехнологічний університет*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5023-9878>

В. В. Орлов,

*к. е. н., докторант кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Державний біотехнологічний університет*

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-3521-8790>

ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВИМІР ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАСІННИЦЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

S. Vasylishyn,

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of
Accounting, Audit and Taxation, State Biotechnological University*

V. Orlov,

*PhD in Economics, Doctoral Candidate of the Department of Accounting, Audit
and Taxation, State Biotechnological University*

ACCOUNTING AND INFORMATION DIMENSION OF ECONOMIC POTENTIAL OF SEED ENTERPRISES

Статтю присвячено теоретичному обґрунтуванню обліково-інформаційного виміру економічного потенціалу насінницьких підприємств з метою його достовірної оцінки та управління його ефективним

використанням. Охарактеризовано сутність та структурні компоненти економічного потенціалу з огляду на специфіку насінницьких підприємств. Встановлено роль обліково-інформаційного забезпечення в управлінні економічним потенціалом господарюючих суб'єктів з акцентом на задоволення інформаційних запитів ключових стейкхолдерів галузі насінництва. Визначено обліково-звітний вимір складових економічного потенціалу насінницьких підприємств, що враховує змістовно-сутнісну проекцію економічного потенціалу на облікову класифікацію господарських активів. Доведено, що запропоновані теоретичні підходи створюють основи для посилення дієвості інструментів обліку, аналізу та контролю з метою прийняття управлінських рішень щодо розвитку економічного потенціалу насінницьких підприємств як на стратегічному, так і на тактичному рівнях.

"Economic potential" is a multifaceted and multicomponent economic category that embodies the inherent essential attributes associated with the return of resources, abilities, competences and opportunities of business entities for effective development and strengthening of competitive advantages. The economic potential of agricultural enterprises is an important component of the national food security of Ukraine and the global world. Building an effective mechanism for managing the development of economic potential depends on an adequate level of accounting and information support that can satisfy the interests of stakeholders in the seed industry. The correct identification and reflection of the components of economic potential in accounting and reporting depends on the reliability of the methodology for its assessment and the development of further measures to maximise its return under conditions of uncertainty. The article is concerned with the theoretical substantiation of the accounting and information dimension of the economic potential of seed enterprises with a view to its reliable assessment and management of its efficient use. The theoretical foundations of functioning of the system of accounting and

analytical support, including the substantive projection of economic potential on the subject-object composition of accounting, proposals for the formation of integrated reporting, which contributes to strengthening the effectiveness of the accounting and information platform for managing the economic potential and development of seed enterprises in Ukraine in the context of existing institutional and internal influences, have been substantiated. The accounting and reporting dimension of the components of the economic potential of seed enterprises is defined, taking into account the substantive and essential projection of economic potential on the accounting classification of economic assets. It has been proved that the proposed theoretical approaches create the basis for enhancing the effectiveness of accounting, analysis and control tools in order to make managerial decisions on the development of the economic potential of seed enterprises.

Ключові слова: економічний потенціал, бухгалтерський облік, обліково-інформаційний вимір, обліково-аналітичне забезпечення, насінництво, насінницькі підприємства, господарські активи, звітність.

Keywords: *economic potential, accounting, accounting and information dimension, accounting and analytical support, seed production, seed enterprises, economic assets, reporting.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Поступальний соціально-економічний розвиток держави безпосередньо залежить від того, наскільки ефективно використовується наявний економічний потенціал підприємств, регіонів та окремих галузей національної економіки, який водночас є важливою основою для економічного зростання країни та зміцнення її позицій у світовому економічному просторі. Україна була і залишається одним із провідних експортерів сільськогосподарської продукції та продовольства в світі, що підтверджується реаліями воєнного часу та

вирішальним значенням «зернової ініціативи» для глобальної продовольчої безпеки. За цих умов особливого значення набуває розробка принципово нових підходів до управління економічним потенціалом аграрних підприємств, яке потребує належного обліково-інформаційного забезпечення.

Завдяки синергії підсистем обліку, аналізу та контролю формується базис для задоволення інформаційних запитів стейкхолдерів та забезпечується достовірне, своєчасне та точне розкриття інформації щодо діяльності підприємств в звітності. «Економічний потенціал» як багатоукладна категорія економічної науки не має чіткої облікової інтерпретації, що ускладнює управління ним на мікрорівні, і вимагає певної інформаційної та обліково-звітної проекції з метою формування базису прийняття ефективних управлінських рішень щодо економічного потенціалу стейкхолдерами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблеми формування економічного потенціалу розкрито в працях багатьох науковців, серед яких І. Ажаман [1], В. Андрійчук [2], О. Вишне夫ська [7], Л. Головкова [9], Н. Краснокутська [12], Є. Лапін [13], О. Радченко [17], Н. Трусова [18], О. Ульяновченко [19] та ін. Водночас окремі аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління підприємствами, зокрема аграрними, досліджують М. Бондар [3], Т. Бочуля [4], Р. Бруханський [5], П. Гайдучий [8], В. Жук [10], Т. Камінська [11], Н. Правдюк [14] та ін.

Бухгалтерський облік є єдиним джерелом достовірної, релевантної та якісної інформації, яка розривається в інтегрованій звітності підприємств. Академік В. Жук, досліджуючи генезис розвитку бухгалтерського обліку в сільському господарстві і можливості фінансової звітності задовольнити сучасні запити користувачів в процесі управління аграрним сектором економіки, підсумував, що роль бухгалтерського обліку в сучасній економічній системі України є не виправдано звуженою [10].

Як зазначає Т. Бочуля досить довгий час інформаційне забезпечення не вважалося важливим активом в процесі управління підприємством. Проте з

розвитком інноваційних підходів до ведення бізнесу централізована система управління інформаційним забезпеченням, зокрема інформація, підготовлена обліковою системою, зайняли важливе місце в управлінні підприємством [4].

На думку Р. Бруханського, «обліково-інформаційне забезпечення стратегічного менеджменту для підприємств аграрного сектору повинне враховувати їх специфіку та реальну ситуацію в якій функціонує бізнес: диспаритет цін на сільськогосподарську продукцію, недостатній рівень державної підтримки та захисту аграрних товаровиробників, незначна платоспроможність внутрішнього попиту на сільськогосподарську продукцію, нестабільність каналів збуту, рівень інфляції, екологічні проблеми сучасного агропромислового виробництва» [5, с. 15]. Науковці Н. Правдюк та В. Покинйчереда вважають, що в сучасних умовах ведення підприємницької діяльності ефективно реагувати на перманентні зміни середовища неможливо без наявності в розпорядженні достовірної та своєчасної інформації, яка є підґрунтям для прийняття управлінських рішень [14, с. 52].

Результати аналізу наукових праць дали змогу отримати потужну базу для обґрунтування теоретико-методологічних засад управління економічним потенціалом підприємств та його обліково-аналітичного забезпечення. Проте вважаємо, що обліково-інформаційна інтерпретація складових економічного потенціалу саме із врахуванням специфіки насінницьких підприємств потребує більш глибоких досліджень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретичне обґрунтування обліково-інформаційного виміру економічного потенціалу насінницьких підприємств з метою його достовірної оцінки та управління його ефективним використанням.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «потенціал» походить від латинського *«potential»* і описує можливості, наявні ресурси, здібності та можливі сили, які можуть бути використані у різних сферах діяльності. Сучасні дослідження вказують на наявність різноманітних підходів до тлумачення сутності та ролі потенціалу підприємства, що

призводить до певної неоднозначності в її взаємозв'язку з іншими економічними категоріями. При цьому умовно можна виокремити ресурсну [7, 19], виробничу [2, 13], економічну [1, 9, 12] та фінансову [18] концепції трактування потенціалу підприємства.

Проаналізований шлях еволюції у розумінні потенціалу підприємства свідчить про плавне перетворення від фокусу на ресурси та розширення виробничих можливостей підприємства до зосередження на можливостях та ефективному використанні цих ресурсів, персоналу та системи управління підприємством в процесі його функціонування. Тому, на нашу думку, категорією, здатною відображати як наявні ресурси, так і потенційні можливості та компетенції, що дозволяють досягати поставлених результатів чи цілей в процесі створення нової вартості є саме «економічний потенціал».

Отже, категорія економічний потенціал насінницького підприємства визначається як сукупність наявних ресурсів, здатностей, компетентностей, можливостей до трансферу інновацій, економічних відносин та управлінських рішень, синергія яких сприяє зміцненню конкурентних позицій насінницьких підприємств у мінливому конкурентному середовищі та зростанню показників ефективності їх господарювання.

Сьогодні в науковій площині також відсутній єдиний підхід щодо виокремлення складових економічного потенціалу, серед яких фінансова, інформаційна, інноваційна, трудова (кадрова), виробнича, матеріально-технічна, підприємницька, управлінська, маркетингова складові. За результатами наших досліджень обґрунтовано доцільність виокремлення фінансового, кадрового, інноваційного, виробничого, науково-технологічного, екологічного, інформаційного, маркетингового та управлінського складників, які перебувають під впливом різних груп інновацій, характерних для аграрних підприємств насінницького профілю.

До вирішальних важелів зміцнення потенціалу аграрних підприємств належить ефективний механізм обліково-аналітичного забезпечення управлінських процесів, сучасна практика якого потребує врахування впливу

галузевої специфіки на облік, суттєвого перегляду форм, методів, принципів та інструментів його формування, забезпечуючи високий рівень економічної безпеки та інформаційної прозорості [6].

Згідно чинного законодавства, бухгалтерський облік – процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [15]. Облікова інформація формується відповідно до запитів зацікавлених користувачів і містить певні показники, які стейкхолдери використовують для аналізу та прийняття рішень щодо оцінки та управління розвитком насінницьких підприємств.

Таким чином, інформація є важливим та цінним ресурсом в процесі управління підприємством, а удосконалена обліково-інформаційна платформа методології оцінки та управління насінницькими підприємствами, що сформована в єдиному архітектурному середовищі, дозволить менеджменту підприємства забезпечити реалізацію всіх управлінських функцій, що пов'язанні з плануванням, контролем та прийняттям управлінських рішень. При цьому ефективність ведення бізнесу залежить від якості отриманої інформації.

Очевидно, що ресурси, які є важливою складовою економічного потенціалу, тотожні окремим складовим активів підприємств і мають конкретний грошовий вимір у фінансовій звітності, чого не можна сказати про інші складові економічного потенціалу, що є похідними здатностей, компетентностей та можливостей до трансферу інновацій. Таким чином, виникає певна органічна єдність між складовими економічного потенціалу та їх проекцією на систему предметно-об'єктного складу бухгалтерського обліку (Табл. 1).

**Таблиця 1. Змістовно-сутнісна проекція економічного потенціалу
на облікову класифікацію господарських активів**

Складові господарських активів	Складові економічного потенціалу								
	фінансовий	виробничий	кадровий	інноваційний	науково-технологічний	екологічний	інформаційний	маркетинговий	управлінський
Необоротні активи									
Нематеріальні активи									
Незавершені капітальні інвестиції									
Основні засоби									
Інвестиційна нерухомість									
Довгострокові біологічні активи									
Довгострокові фінансові інвестиції									
Довгострокова дебіторська заборгованість									
Оборотні активи									
Виробничі запаси									
Поточні біологічні активи									
Незавершене виробництво									
Продукція с.-г. виробництва									
Поточна дебіторська заборгованість									
Поточні фінансові інвестиції									
Гроші та їх еквіваленти									
Витрати майбутніх періодів									

Джерело: авторська розробка.

Під час розробки заходів з управління економічним потенціалом насінницьких підприємств постає проблема щодо кількісного вимірювання сукупної величини та окремих складників економічного потенціалу. При цьому широко використовуються як системи коефіцієнтів, так і інтегральні методики [19].

Проте, на нашу думку, поруч із інтегральною оцінкою величини економічного потенціалу доцільним є чітка інтерпретація окремих складових економічного потенціалу, виходячи із показників рахунків синтетичного і

аналітичного обліку, а також статей фінансової звітності господарюючих суб'єктів (Табл. 2).

Таблиця 2. Обліково-звітний вимір складових економічного потенціалу насінницьких підприємств

Складові економічного потенціалу	Сутнісні характеристики	Бухгалтерські рахунки/субрахунки для відображення	Розкриття у звітності*
Фінансовий	Виражений сумою грошових коштів та фінансових інвестицій підприємства	14 «Довгострокові фінансові інвестиції», 30 «Готівка», 31 «Рахунки в банках», 33 «Інші кошти», 35 «Поточні фінансові інвестиції»	Ф.1, коди 1030-1035, 1160, 1165
Кадровий	Виражений сумою витрат на оплату праці персоналу, зайнятого в сфері основного виробництва, допоміжних (підсобних) виробництвах, в сфері організації та управління виробництвом	91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності», 97 «Інші витрати» (в частині витрат на оплату праці)	Ф.1, код 1630; ф. 2 коди 2050**, 2130**, 2505, 2270**
Інноваційний	Виражений сукупною вартістю патентів та прав на користування сортами рослин, лініями з метою виробництва насіння високих генерацій	12 «Нематеріальні активи»	Ф.1, коди 1000-1002
Виробничий	Виражений сукупною вартістю виробничих основних засобів, запасів, біологічних активів та інших ТМЦ виробничого призначення***	10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 16 «Довгострокові біологічні активи», 20 «Виробничі запаси», 21 «Поточні біологічні активи», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 23 «Виробництво» (в частині матеріальних витрат, амортизації),	Ф.1, коди 1010-1015, 1020, 1090, 1100, 1110; ф. 2, коди 2500, 2515
Науково-технологічний	Виражений сумою витрат підприємства на дослідження та розробку чи апробацію нових сортів, ліній чи гібридів	941 «Витрати на дослідження та розробку»	Ф.2, код 2520

Продовження таблиці 2.

Складові економічного потенціалу	Сутнісні характеристики	Бухгалтерські рахунки/субрахунки для відображення	Розкриття у звітності*
Екологічний	Виражений сумою екологічних витрат (на сплату екологічних податків, на утримання об'єктів природоохоронного призначення, відновлення агроєкосистем, на управління відходами, на формування екологічного іміджу тощо)	91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 94 «Інші витрати операційної діяльності» (в частині екологічних витрат)	Ф.2, коди 2050**, 2130, 2180**, 2520**
Інформаційний	Виражений сумою витрат підприємства на формування, обробку чи придбання релевантних до цілей підприємства інформаційних продуктів	91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 94 «Інші витрати операційної діяльності» (в частині витрат на формування, обробку чи придбання інформаційних продуктів)	Ф. 2, коди 2050**, 2130**, 2180**, 2520**
Маркетинговий	Виражений витратами на збут та маркетинг продукції насадництва (зокрема витрат пакувальних матеріалів, тари, витрат на рекламу, маркетинг, ярмарково-виставкову діяльність, логістичних та представницьких витрат тощо)	93 «Витрати на збут»	Ф.2, код 2150
Управлінський	Виражений сумою витрат на організацію та управління виробництвом, включно з інвестиціями в розвиток бухгалтерського обліку	91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати»	Ф.2, коди 2050**, 2130

*Ф.1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан), ф. 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» [16].

**в частині відображуваних витрат відносно до окремих складових економічного потенціалу.

Джерело: авторська розробка.

Враховуючи дану сутнісно-змістовну єдність, обліковим підрозділам підприємств доцільно будувати архітектуру обліково-інформаційного забезпечення управління економічним потенціалом, яка враховує інституційний вплив зовнішнього та вплив внутрішнього середовища функціонування насадницького підприємства із виокремленням облікової, аналітичної та контрольної підсистем, за допомогою яких вхідні фінансові та

нефінансові інформаційні потоки трансформуються в інтегровану звітність, у якій представлені різні складові економічного потенціалу, здатну задовольнити інформаційні запити внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Від правильної ідентифікації та відображення в обліку й звітності складників економічного потенціалу залежить достовірність методології його оцінки та розробка подальших заходів щодо його максимальної віддачі в умовах невизначеності. Тому побудова дієвого механізму управління розвитком економічного потенціалу залежить від належного рівня обліково-інформаційного забезпечення, яке здатне задовольнити інтереси стейкхолдерів галузі насінництва. Запропонований підхід до проекції сутнісно-змістовних проявів економічного потенціалу на предметно-об'єктний склад обліку й звітності створює основи для посилення дієвості інструментів обліку, аналізу та контролю з метою прийняття управлінських рішень щодо розвитку економічного потенціалу як на стратегічному, так і на тактичному рівнях. Перспективи подальших досліджень пов'язані з побудовою адаптивних моделей аналізу, позиціонування та зростання економічного потенціалу в умовах мінливого конкурентного середовища аграрного бізнесу.

Література

1. Ажаман І.А., Жидков О.І. Сутність та структура економічного потенціалу підприємства. *Економіка та держава*. 2018. № 4. С. 22-25.
2. Андрійчук В.Г., Колесниченко Ю.Ю. Оцінювання ефективності використання ресурсів виробничого потенціалу за критеріями «граничний продукт ресурсу – ціна ресурсу». *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 9. С. 80–86.
3. Бондар М.І. Бухгалтерський облік як інформаційна підсистема системи управління. *Вісн. НУ «Львівська політехніка»*. 2012. № 721. С. 50–53.

4. Бочуля Т. Облікова складова інформаційного потенціалу підприємства. *Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму*. 2013. №1 (6). С. 35–42.
5. Бруханський Р. Актуалізація стратегічних векторів обліково-аналітичного забезпечення системи управління аграрних підприємств України. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Том 1. № 1. С. 11–21.
6. Василішин С.І. Безпековий вимір методології обліку сільськогосподарської діяльності аграрних підприємств України. *Агросвіт*. 2020. № 13–14. С. 66–71.
7. Вишневська О.М. Ресурсний потенціал аграрного сектора економіки України: соціально-економічні та екологічні аспекти: монографія. Миколаїв, 2011. 487 с.
8. Гайдучий П.І., Жук В.М. Роль бухгалтерського обліку в попередженні економічних криз. *Економіка України*. 2012. № 12. С. 72–82.
9. Головкова Л.С. Сукупний економічний потенціал корпорації: формування та розвиток: монографія. Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2009. 340 с.
10. Жук В. Тенденції розвитку обліково-інформаційного забезпечення вітчизняної аграрної економіки. *Вісник Житомирського національного агроекологічного університету*. 2010. Вип. 2 (27). С. 291–297.
11. Камінська Т.Г. та ін. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту на сільськогосподарських підприємствах: монографія. Київ: ЦП «Компринт», 2013. 338 с.
12. Краснокутська Н.С. Потенціал торговельного підприємства: теорія та методологія дослідження: монографія. Харків: Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі. 2010. 247 с.
13. Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятия: монография. Сумы: ИТД «Университетская книга», 2002. 310 с.

14. Правдюк Н., Покинйчереда В. Трудові ресурси підприємств: обліково-аналітичне забезпечення управління: монографія. Вінниця: ПП «ТД «Едельвейс і К», 2016. 246 с.

15. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07.99 р. за змінами та доповненнями. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 30.11.2023).

16. Про затвердження Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ МФУ №73 від 07.02.2013 р., зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 24.11.2023).

17. Радченко О.Д. Фінансовий потенціал сталого розвитку аграрного сектору. *Економіка АПК*. 2019. № 1. С. 27–38.

18. Трусова Н. В. Фінансовий потенціал суб'єктів господарювання аграрної галузі. Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2017. 245 с.

19. Ульянченко О.В., Огійчук М.Ф., Тредіт В.Є., Василюшин С.І. Формування, ефективне використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств та удосконалення обліку його складових: монографія / за ред. проф. О.В. Ульянченка. Podhájska, Slovensko: EIDV, 2017. 291 с.

References

1. Azhaman, I.A. and Zhydkov, O.I. (2018) “The Nature and Structure of the Economic Potential of the Enterprise”, *Ekonomika ta derzhava*, vol. 4, pp. 22–25.

2. Andriychuk V.H. and Kolesnychenko Yu.Yu. (2016) “Evaluation of resource efficiency of production potential for the criteria «marginal product resource – resource price»”, *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, vol. 9, pp. 80–86.

3. Bondar, M.I. (2012), "Accounting as an information subsystem of the management system", *Visnyk NU «L'vivs'ka politekhnika»*, vol. 721, pp. 50–53.
4. Bochulia, T. (2013), "Accounting component of the information potential of an enterprise", *Biuletyn' Mizhnarodnoho Nobelivs'koho ekonomichnoho forumu*, vol. 1 (6), pp. 35–42.
5. Brukhanskyi, R. (2016), "Actualization of Accounting and Analytical Support System Strategic Vectors of Agricultural Enterprises of Ukraine", *Ukrainian Journal of Applied Economics*, vol. 1, no. 1, pp. 11–21.
6. Vasylishyn, S. (2020), "Security measurement of the methodology of accounting for agricultural activities by agricultural enterprises of Ukraine", *Agrosvit*, vol. 13-14, pp. 66–71.
7. Vyshnevs'ka, O.M. (2011), *Resursnyj potentsial ahrarynoho sektora ekonomiky Ukrainy: sotsial'no-ekonomichni ta ekolohichni aspekty* [Resource potential of the agrarian sector of the Ukrainian economy: socio-economic and environmental aspects], Dydzajn i polihrafiia, Mykolaiv, Ukraine.
8. Hajduts'kyj, P.I. and Zhuk, V.M. (2012), "The role of accounting in preventing economic crises", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 12, pp. 72–82.
9. Holovkova, L.S. (2009), *Sukupnyj ekonomichnyj potentsial korporatsii: formuvannia ta rozvytok* [Total economic potential of a corporation: formation and development], Vyd-vo KPU, Zaporizhzhia, Ukraine.
10. Zhuk, V. (2010), "Trends in the development of accounting and information support of the domestic agrarian economy", *Visnyk Zhytomyrs'koho natsional'noho ahroekolohichnoho universytetu*, vol. 2 (27), pp. 291–297.
11. Kamins'ka, T.H. (2013), *Oblikovo-analitychne zabezpechennia finansovoho menedzhmentu na sil's'kohospodars'kykh pidpriemstvakh* [Accounting and analytical support of financial management in agricultural enterprises], TsP «Kompynt», Kyiv, Ukraine.
12. Krasnokuts'ka, N.S. (2010), *Potentsial torhovel'noho pidpriemstva: teoriia ta metodolohiia doslidzhennia* [Potential of a trade enterprise: theory and

research methodology], Khark. derzh. un-t kharchuvannia ta torhivli, Kharkiv, Ukraine.

13. Lapin, E.V. (2002), *Ekonomycheskyj potentsyal predpriiatyia* [Economic potential of the enterprise], Unyversytetskaia knyha, Sumy, Ukraine.

14. Pravdiuk, N. and Pokyn'chereda, V. (2016), *Trudovi resursy pidpriemstv: oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia* [Labour resources of enterprises: accounting and analytical support of management], PP «TD «Edel'vejs i K», Vinnytsia, Ukraine.

15. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), Law of Ukraine “On Accounting and Financial Reporting in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (Assessed on November 30, 2023).

16. Ministry of Finance (2013), Order “On Approval of the National Accounting Regulation (Standard) No. 1 “General Requirements for Financial Reporting”, changes and additions, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (Assessed on November 24, 2023).

17. Radchenko, O. (2019), “Financial potential of sustainable development of the agrarian sector”, *Ekonomika APK*, vol. 1, pp. 27–38.

18. Trusova, N.V. (2017), *Finansovyy potentsial sub'iektiv hospodariuvannia ahrarnoi haluzi* [Financial potential of economic entities in the agricultural sector], Vydavnychyj budynok MMD, Melitopol, Ukraine.

19. Ul'ianchenko, O.V., Ohijchuk, M.F., Tredit, V.Ye. and Vasylishyn, S.I. (2017), *Formuvannia, efektyvne vykorystannia resursnoho potentsialu sil's'kohospodars'kykh pidpriemstv ta udoskonalennia obliku joho skladovykh* [Formation, effective use of resource potential of agricultural enterprises and improvement of accounting for its composition], EIDV, Podhájska, Slovakia.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2023 р.